

Stellingenspel armoede

Soort(en)	Stellingenspel
Thema's	Armoede, persoonlijke visie
Aantal spelers	8 - 30 spelers
Leeftijd	12 - 14 jaar
Terrein	Binnen
Duur	100 minuten
Intensiteit	Rustig
Materiaal	Cd met liedjes, CD-speler, liedjesteksten (één voor elke deelnemer printen, bijlage 1), 3 post-its voor elke deelnemer (groen voor akkoord, oranje voor twijfel, rood voor niet-akkoord), tape om de vakken af te bakenen, 1 rood, 1 groen, 1 oranje blad om in de 3 vakken te leggen. 3 grote flappen met Barmhartige Samaritaan, Rover, Leviet/Priester opgeschreven, stiften.

Link met het thema

We gaan in deze werkvorm dieper in op armoede en de (voor)oordelen die rond mensen in armoede bestaan. Op tv, in onze dagelijkse gesprekken met mensen, via allerlei media krijgen we heel wat (voor)oordelen over armoede en mensen in armoede te horen. Hoe staan we hier tegenover? Beïnvloedt dit onze mening? Wat vinden wij van mensen in armoede? Concreet wordt ervoor gekozen om via liedjesteksten te werken waar visies op/rond armoede aan bod komen. Bij elke liedjestekst wordt ook een situatie (bv. reportage op tv over armoede, confrontatie met een bedelaar) geschetst.

Doel

Aan de hand van een stellingenspel leren jongeren een eigen visie op armoede vormen.

Jongeren leren op een kritische manier liederen rond armoede te beluisteren.

De jongeren leren dat er verschillende visies op armoede bestaan en dat hun visie niet de enige (juiste) is.

De jongeren leren zich inleven in de argumenten van anderen.

De jongeren leren hun visie rond armoede bij te stellen.

Verloop

Indien de groep met meer dan 20 jongeren is, wordt deze best van in het begin in 2 groepen opgedeeld zodat bij de discussies elke jongere aan bod kan komen. De CD-speler met CD wordt klaargezet. Er worden met tape 3 vakken afgebakend, één vak voor elke kleur (groen, rood, oranje). De jongeren gaan in een kring zitten en krijgen elk een groene, rode en oranje post-it. De begeleider laat een lied rond armoede horen. De jongeren krijgen een blad waarop de tekst van het lied staat (tekst zie bijlage 1). Op basis van het lied wordt een situatie

geschetst en een stelling geformuleerd. De jongeren kiezen of ze akkoord zijn of niet. Dit doen ze door een post-it (groen: akkoord, oranje: twijfel, rood: niet akkoord) op hun trui te kleven. Als alle post-its gekleefd zijn, gaat elke jongere per kleur in een vak staan. (In het vak gaan staan, mag pas nadat de post-its gekleefd zijn zodat jongeren niet voor een vak kiezen omdat hun vrienden ook in dat vak staan). Er wordt een discussie rond het thema opgestart in de volledige groep. Er komen zowel jongeren aan het woord die akkoord zijn, twijfelen of niet akkoord zijn. Na de bespreking van de stelling worden op basis van het lied en de situatieschets een aantal verdiepvragen rond het thema gesteld. Voor de bespreking van deze verdiepvragen wordt de grote groep in 2 kleine groepjes opgedeeld. Bij de verdeling moet er op gelet worden dat in elk groepje zowel jongeren zitten die voor een rode, groene en oranje post-it hadden gekozen. Dit gebeurt eveneens voor lied 2, 3 en 4.

Speluitleg

Jullie gaan een aantal liederen over armoede beluisteren. Na elk lied krijgen jullie een situatieschets, waaraan een stelling verbonden is. Jullie kiezen dan of jullie akkoord zijn of niet. Indien je akkoord bent, plak je de groene post-it op jouw trui. Indien je niet akkoord bent, plak je de rode post-it op de trui. Heb je geen duidelijke mening over de stelling, dan plak je de oranje post-it op. Als iedereen een post-it opgekleefd heeft, ga je in het vak staan met jouw kleur.

De spelbegeleider zal vragen waarom je voor dit vak gekozen hebt. Het is ook belangrijk dat je goed luistert naar de mening van de andere, want je mag ook aanvullen op andere meningen.

Na deze discussie wordt de groep in 2 kleinere groepjes verdeeld. In elk groepje zitten zowel mensen die akkoord waren, twijfelden of niet akkoord waren. De spelbegeleider van jouw groepje zal nu een aantal verdiepvragen stellen over het thema van het lied en de situatie. Iedereen mag zijn mening geven en aanvullen op de mening van de andere.

Lied 1: Woningnood – Boudewijn De Groot

Situatie 1: In de stad zijn er heel wat ‘huisjesmelkers’ die kleine, oude, vochtige huizen verhuren. Mensen in armoede belanden vaak in zulke huizen omdat de huurprijs op de reguliere huurmarkt te hoog voor hen is. Die huizen worden geruimd voor nieuwbouwprojecten of omdat ze onbewoonbaar verklaard worden, waardoor deze mensen op straat komen te staan. In het lied dat we net beluisterd hebben, gaat het bijvoorbeeld over een jong gezin met kinderen dat op straat belandt omdat hun huis geruimd wordt voor de bouw van een kantoor. De reacties van de mensen uit de omgeving komen in het lied ook aan bod. Sommige mensen hebben direct een oordeel klaar over het gezin, anderen reageren onverschillig. Enkele mensen vinden het wel een ‘schande’, maar ze doen niets om het gezin te helpen.

Stelling: ‘Wanneer mensen uit hun huis worden gezet, is dat hun eigen schuld.’

Akkoord?

Discussievragen bij deze stelling in de volledige groep:

- * Waarom is dat volgens jou hun eigen schuld? Waarom niet?
- * Zou je deze mensen helpen? Hoe kan je dit dan doen?
- * Hoe reageer jij wanneer je het verhaal hoort van iemand die uit zijn huis gezet is?

Verdere discussievragen in kleine groepjes:

- * Hoe sta je tegenover mensen die in een sociale woonwijk wonen?
- * Is er een sociale woonwijk in jouw buurt? Hoe reageert de buurt daarop?
- * Vind je dat iedereen het recht heeft op een huis? Of verdienen sommige mensen geen huis omdat ze het toch niet kunnen onderhouden?
- * Heb je in jouw omgeving ook al vooroordelen gehoord wanneer iemand uit zijn huis gezet werd? Wat vind je hiervan?
- * Zouden mensen niet beter iets ondernemen in plaats van enkel toe te kijken en oordelen te vellen vanuit hun luie zetel zoals in het lied gebeurt?

Lied 2: Geef al je geld aan de arme kinderen – Gorki

Situatie 2: Dit lied gaat over geld geven aan armen. We worden vaak langs allerlei kanalen geconfronteerd met beelden en verhalen van armen (bijvoorbeeld reportages in het journaal waarin kinderen sterven van de honger, krantenartikels over armoede in Vlaanderen, getuigenissen van armen zelf...). Vaak worden deze beelden en verhalen gekoppeld aan de vraag om geld te geven. Allerlei organisaties doen beroep op onze vrijgevigheid. Iedereen heeft wel eens een vrijwilliger van 11.11.11 of Broederlijk Delen aan de deur gehad, die wat geld vroeg voor de arme mensen in het Zuiden. In de kerk wordt tijdens de omhaling regelmatig een bijdrage gevraagd voor Broederlijk Delen of Welzijnszorg.

Stelling: ‘We hebben geld genoeg terwijl zoveel mensen in armoede moeten leven, dus is het toch logisch dat we een beetje van onze rijkdom afstaan aan hen’

Akkoord?

Discussievragen bij deze stelling in de volledige groep:

- * Geef je geld aan organisaties? Wordt jouw gift beïnvloed door reportages of beelden die je zag over mensen in armoede?
- * Steun je bekende organisaties? Of eerder iemand die je persoonlijk kent?

Verdere discussievragen in kleine groepjes:

- * Geld geven heeft niet veel zin. Je weet tenslotte niet wat die organisaties daarmee gaan doen. Het is beter om de armen in je eigen stad zelf te helpen door hen bijvoorbeeld eten te geven of een activiteit voor hen op te zetten, hen te helpen bij hun concrete problemen. Wat vind je hiervan?
- * Wat denk je van andere inzamelacties voor armen (bv. kledinginzameling, voedselpakketten, verzamelen van speelgoed voor arme kinderen)?
- * Word je nog geraakt door beelden of verhalen van mensen in armoede? Of ben je hieraan al gewend geraakt doordat je ze dagelijks op tv en in de kranten ziet?
- * Er worden al jaren acties georganiseerd, initiatieven genomen voor mensen in armoede. Toch blijft de armoede in België elk jaar toenemen. Hoe komt dit denk je? Halen die acties dan niets uit?

Lied 3: Another day in paradise – Phil Collins

Situatie 3: In dit lied wordt het leven van een dakloze/bedelaar geschetst. De vrouw vraagt om hulp en om een slaapplek, maar de voorbijganger negeert haar. Ze probeert bij een andere voorbijganger, maar ook hij lijkt haar niet te helpen, hoewel het duidelijk is dat deze vrouw in nood is en hulp nodig heeft. Waarschijnlijk heb je een soortgelijke situatie ook al meegemaakt terwijl je in de stad aan het winkelen was of op de bus of trein aan het wachten was. Veel daklozen leven immers in stations of komen er bedelen in de hoop van de

voorbijgangers wat geld te ontvangen.

Stelling: 'Er zijn teveel bedelaars. Als je aan één bedelaar geeft, komen ze allemaal bedelen.'

Akkoord?

Discussievragen bij deze stelling in de volledige groep:

- * Geef jij geld aan bedelaars op straat? Waarom wel? Waarom niet?
- * Als je geld geeft aan een bedelaar vraag je jou dan af wat hij hiermee zal doen?

Verdere discussievragen in kleine groepjes:

- * Hoe ziet een doorsnee bedelaar er voor jou uit?
- * Zijn alle bedelaars dakloos?
- * Kan die bedelaar niet gewoon naar het OCMW gaan in plaats van te bedelen?
- * Wat denk je over bedelen? Wat vind je van bedeltechnieken? (kaartjes met teksten, kinderen meebrengen, muziek...)
- * Bedelaars worden vaak omschreven als profiteurs, die te lui zijn om te werken. Wat vind jij hiervan?

Lied 4: De woede van de armoede – Frank Boeijen

Situatie 4: In dit lied gaat het over de woede van de armoede. Armoede roept bij heel wat mensen, zeker mensen die zelf in armoede leven, woede op. Toch lijkt de armoedesituatie voor hen vaak uitzichtloos en denken ze dat ze hier machteloos tegenover staan.

Ook wij worden soms met armoede geconfronteerd. Dit is bijvoorbeeld in de volgende situatie het geval: Een meisje uit je klas heeft een oude boekentas, draagt vaak kleren die bijna versleten zijn, heeft tijdens de middagpauze geen eten bij, maakt vaak haar huistaken niet... Dit meisje zondert zich ook vaak af van de klas en wordt gepest omwille van haar onverzorgde kledij en uiterlijk. Je vermoedt dat het meisje geen geld heeft om nieuwe kleren te kopen en dat ze thuis geen computer heeft om haar taken op te maken.

Stelling: 'Als je armoede ziet of vermoed dat iemand arm is, dan moet je daar steeds iets aan proberen te doen.'

Akkoord?

Discussievragen bij deze stelling in de volledige groep:

- * Wat doe jij als je armoede ziet?
- * Zie je het altijd aan het uiterlijk van mensen dat ze arm zijn (kledij, hygiëne, onverzorgd zijn...)?

Verdere discussievragen in kleine groepjes:

- * Armoede is moeilijk aan te pakken, want het wordt doorgegeven van ouders naar kinderen. Als kinderen in armoede opgroeien, is de kans groot dat ze later zelf ook arm zullen zijn. Denk jij dat dit klopt?
- * Soms willen mensen in armoede geen hulp. Ze zijn te fier om hulp te aanvaarden of vinden zelf dat ze geen probleem hebben. Wat vind jij hiervan?
- * Vind je dat mensen in armoede zelf iets aan hun situatie moeten veranderen? Of zijn ze hier niet sterk genoeg voor en moeten ze dus hulp krijgen?
- * Mensen in armoede hebben vaak het gevoel dat ze niet veel waard zijn. Hoe komt dit volgens jou? Wat kan hier aan gedaan worden?
- * Hoe reageerde Jezus als hij iemand in armoede zag?

1. Wat vond je van deze activiteit? Had je ooit al met anderen over armoede gesproken? Is jouw visie op armen of armoede veranderd na dit stellingenspel? Wat blijft jou het meest bij?
2. Bijbeltekst : De Barmhartige Samaritaan

Dit vertelde Jezus toen er op een dag een godsdienstleraar kwam die wilde onderzoeken of Jezus' ideeën wel zuiver waren. 'Meester', vroeg hij, 'wat moet ik doen om eeuwig leven te krijgen?' Jezus vroeg: 'Wat zegt de wet van Mozes daarover?' Hij antwoordde: 'U moet van de Here, uw God houden met heel uw hart, heel uw ziel, heel uw kracht en heel uw verstand. En u moet net zoveel van uw naaste houden als van uzelf.'

'Goed!' zei Jezus. 'Doe dat en u zult eeuwig leven krijgen.' De man voelde zich aangesproken. Om zich te rechtvaardigen, vroeg hij: 'Wie is eigenlijk mijn naaste?'

Als antwoord gaf Jezus hem dit voorbeeld

'Een man reisde van Jeruzalem naar Jericho. Onderweg werd hij door rovers overvallen. Zij rukten hem de kleren van het lijf, sloegen hem bont en blauw en lieten hem halfdood langs de weg liggen.

Toevallig kwam een priester langs. Maar toen hij de man zag liggen, ging hij aan de overkant van de weg voorbij.

Een tempeldienaar die voorbijkwam, deed hetzelfde en liet de man gewoon liggen.

Gelukkig kwam er ook iemand langs die medelijden kreeg toen hij hem daar zag liggen. Het was een Samaritaan. De Samaritaan knielde naast hem neer, verzorgde zijn wonden met olie en wijn en legde er verband om. Daarna tilde hij hem op zijn ezel en ging er zelf naast lopen.

Zij kwamen bij een herberg, waar hij hem verder verzorgde. De volgende morgen gaf hij de herbergier twee zilveren munten en zei: 'Zorg goed voor hem. Mocht dit geld niet genoeg zijn, dan betaal ik de rest de volgende keer wel.'

'Wat denkt u? Wie van deze drie was de naaste van het slachtoffer van de roofoverval?' 'De man die medelijden met hem had', was het antwoord. 'Precies', zei Jezus. 'Volg zijn voorbeeld dan.'

In dit verhaal van de Barmhartige Samaritaan staat het woord 'naaste' centraal. De godsdienstleraar vraagt aan Jezus wie zijn naaste is. Jezus verduidelijkt dit aan de hand van het verhaal van de Barmhartige Samaritaan. In de liederen die we daarnet beluisterd hebben, kwamen ook een aantal naasten aan bod. Er werden zeer concrete voorbeelden gegeven bijvoorbeeld het gezin dat op straat wordt gezet, de vrouw die bedelt en om hulp vraagt, de arme kinderen...

Waarschijnlijk ken je zelf ook nog een aantal voorbeelden.

Er kan nu een **flappengesprek** gehouden worden. Er worden drie flappen gemaakt. Op elke flap wordt in het midden 1 woord geschreven dat verwijst naar een personage uit het verhaal. Volgende woorden komen aan bod: Barmhartige Samaritaan, rover, priester/leviet. De jongeren nemen elk een stift en vullen aan. Ze mogen ook reageren op antwoorden van andere jongeren en hier opnieuw vragen bij formuleren. Zo ontstaat een schriftelijk vraaggesprek tussen de jongeren.

Om het schriftgesprek op gang te zetten, kunnen mondeling een aantal vragen bijgesteld worden:

Flap Barmhartige Samaritaan:

- * Wie heeft ooit al eens iets voor jou gedaan?
- * Wie deed iets zonder dat je het verwachtte?
- * Wanneer was jij al eens een Barmhartige Samaritaan?

- * Wat wil jij graag voor anderen doen? Waar wil je jou voor inzetten?
- * Heeft een vreemde (iemand die je niet goed kende) ooit al eens iets voor jou gedaan? Hoe voelde dit dan?
- * Wie maakt er af en toe tijd en aandacht voor jou?

Flap Rover:

- * Wie is een rover voor een andere?
- * Wanneer was jij al eens een rover?
- * Wie zijn de gewonden in onze maatschappij?
- * Ook een ziekte, een ongeluk, een kwetsend woord kunnen rovers zijn. Kan je nog een aantal voorbeelden geven van rovers, die een invloed hebben op het leven van mensen?
- * Hoe reageer jij wanneer je ziet dat iemand een andere kwaad doet of wil doen?

Flap Leviet/Priester:

- * Wanneer liep jij al eens om problemen heen?
- * Wanneer liet jij eens iemand in de steek?
- * Werd je zelf al eens in de steek gelaten? Hoe voelde dat?
- * Wie is er zo met zichzelf bezig dat hij soms in een boog rond de ander loopt?
- * Op welke momenten verlies je jouw medemens wel eens uit het oog?